

**PASTORAL LETTER
OF HIS BEATITUDE SVIATOSLAV
TO THE CLERGY, RELIGIOUS AND ALL THE FAITHFUL
OF THE UKRAINIAN GREEK-CATHOLIC CHURCH**

“The Vibrant Parish – a place to encounter the living Christ”

Dearly Beloved in Christ!

Introduction

Our Lord Jesus Christ before his ascension into heaven instructed his disciples, saying: “Go therefore and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit, teaching them to observe all that I have commanded you. And behold, I am with you always, to the end of the age” (Mat 28:18-29). This commission of Christ to proclaim the Good News was given not only to the first disciples, the apostles, it is directed to the Church in all times, even to the end of the ages. The Ukrainian Greek-Catholic Church, in fulfilling this commission of our Divine Savior, speaking through the Bishops of its Holy Synod five years ago, defined “Holiness of a united people of God” as the goal of her ministry. Holiness is God’s gift, and the vocation of every Christian. “For this is the will of God, your sanctification,” St. Paul reminds us in the letter to the Thessalonians (1 Th 4:2-3).

The parish is the place where Christian holiness most often germinates, grows, and matures. For this reason the Synod of Bishops of the Ukrainian Greek Catholic Church in 2011, in its concern for the spiritual renewal of our entire Church, focused its particular attention on the parish, that foundational portion of the People of God, which strives for holiness under the guidance of its bishop as father and teacher of the faith. The program, which the Holy Synod approved, is called, “The Vibrant Parish – a place to encounter the living Christ.” The goal of this pastoral program is to help all the faithful of our Church to learn “to live in order to please God” (1 Th 4:1), and thus to grow in holiness and unity in Christ Jesus.

In this Pastoral Letter, I would like to reflect on the key components of a vibrant parish.

The Word of God

“Let the word of Christ dwell in you richly, teaching and admonishing one another in all wisdom,” St. Paul teaches us in the Epistle to the Colossians (Col 3:16). Through the Word of God we come to know Christ, we encounter Him, and enter into a living relationship with Him. “Ignorance of Scripture is ignorance of Christ,” said St. Jerome. In our parishes we want to follow the example of the first Christians so that the Word of God might become the foundation of our ecclesial, parochial, family, social, and personal life. I strongly urge pastors to diligently prepare their homilies based on the proclaimed Word of God in such a way that this Word might become “living and active” in the life of our parishioners, capable of nourishing them, giving them answers to real issues of the day, and inspiring them to service.

The Word of God should bear visible fruit in our everyday lives because only those who keep this Word, that is, obey it, will be called blessed in the Lord (see Lk 11:28). In our parishes there should not be a single family which does not own a Bible. I encourage all our faithful to read the Sacred Scriptures on a daily basis; this is done ideally through participation in parish bible-study groups or through prayerful reading at home. The newly published Catechism of the Ukrainian Greek-Catholic Church, “Christ our Pascha,” is another essential volume which should become a handbook of faith for all the members of our Church – children, youth, and adults. The Catechism, according to Metropolitan Andrey (Sheptytsky), is the foundation of Christian life.

On this occasion I wish to emphasize that all the members of our Church have a personal responsibility throughout their whole lives to acquire an ever deeper knowledge of the truth of the Holy Faith, while the clergy must not neglect their responsibility of teaching the faith to their parishioners, not only through

preaching, but also through catechetical instruction. When we speak of catechesis, we understand this to be a continuous process of entering into the mystery of the Church, to be applied not only to children who are preparing to receive the Holy Mysteries (Sacraments). Permanent and continuous formation for various age groups – children, youth, adults, and the elderly – is an essential component of the vibrant parish. Finally, I would to emphasize that just as it is with the Bible, so too the Catechism of our Church should be a handbook for each member of our community as it is a most valuable aid for a proper understanding and reading of the Word of God.

Holy Mysteries (Sacraments) and Prayer

The Word of God is the foundation of Christian life, while the Holy Eucharist is its source and at the same time its culmination. Gathered at the Divine Liturgy, the parish community unites with its invisible head, Christ, and with all the saints and angels, thus enacting a mystical union between heaven and earth, between time and eternity. The Divine Liturgy, which a duly appointed priest celebrates in unity with and on behalf of his bishop, is also a time of building up the Church, the body of Christ, which has our Lord as its Head. There is no moment more precious in our earthly life than the Divine Liturgy. That is why Sunday, the holy Day of our Lord, should be honored by every Christian, and participation in the Divine Liturgy should be considered not as an obligation imposed by the Church, which requires our obedience, but it should be received as a gift from our Lord, who longs to encounter us, in order to fill us with His grace and love. “We cannot live without Sunday!” was the motto of the early Christians of the first centuries, and they preferred a martyr’s death to agreeing under pressure from the pagans to work on Sunday. This motto we Christians of the 21st century must make our own, and we should persistently guard the holiness and inviolability of the Lord’s Day.

Members of a vibrant parish also actively participate in the Holy Mysteries (Sacraments). Regularly, if possible even daily, they gather for the services in praise of our Heavenly Father. They frequently go to Confession and receive Holy Communion. In a vibrant parish church organizations combine their activities with common prayer, finding in it their strength and inspiration. No less important is our private prayer – personal and family prayer – which extends and continues our liturgical prayer in the Church. Our parishes, and in them our families, must again become a school of prayer for all of our faithful.

Serving One’s Neighbour

Another important element, which expresses the inner nature of the Church and reveals the vibrancy of a parish is diakonia, which means serving in love or performing “charitable activity.” This service to our neighbor flows from our rootedness in Christ. Active love of neighbor is the vocation and task of each Christian without exception. It is only faith, acting in love, which leads us to salvation (see Gal. 5:6). Faith without works is dead (see James 2:26). “As you did it to one of the least of these my brethren, you did it to me” (Mat. 25:40), – says the Lord Jesus.

Let us look around us – in this world there is so much tragedy and poverty, so much loneliness and sorrow, pain and suffering! All the challenging circumstances of our life on earth – these are for us an invitation to active love, which is an expression of living faith. The Lord wants to open our eyes to the suffering world so that we might learn to truly love and to express God’s love to our neighbor – by our attention to them, by our sincere sympathy, support, by our words of encouragement and good cheer, but mainly, through acts of mercy. It is only then that we can consider ourselves vibrant Christians and our parishes can become places where care is given to the orphan, protection for the widow, help for the poor, and where the suffering of the sick is shared. Thus we will reveal to the world the maternal face of the Church and will become the living sign of the presence of God among humankind, according to the words of St. Augustine: “If you see charity, you see the Trinity.”

Leadership

The parish is a community of faithful who, under the leadership of the bishop and their pastors, fulfill their calling to unity with God the Father through our Lord Jesus Christ in the Holy Spirit. The Lord Jesus constantly acts in our communities through the Holy Spirit sending down His gifts for the development and growth of His Body. The Apostle Paul thus explains: “And his gifts were that some should be apostles, some prophets, some evangelists, some pastors and teachers, to equip the saints for the work of ministry, for building up the body of Christ, until we all attain to the unity of the faith and of the knowledge of the Son of God, to mature manhood, to the measure of the stature of the fullness of Christ,” (Eph 4:11-13). The leadership of the parish community is exercised under the leadership of the bishop as head and father. Each parish should be an organized community in which, under the care of their pastor and in cooperation with him, members serve one another according to the gifts which they received from the Lord.

Therefore, church leadership is not the fulfillment of a particular administrative office, but first of all service to God and neighbor. In practice this means that for a parish to be vibrant, it must have active parish and pastoral councils. In addition, a parish must have well-formed and mature co-workers who assist the priest in leading catechetical schools, church brotherhoods, charitable works, youth organizations and prayer groups. One of the most important responsibilities of leadership in the parish community is discerning God’s will and searching for the best ways of implementing it in the life of the parish.

Fostering and Serving Unity

The Acts of the Apostles convey a sense of profound unity which existed among the members of the first community of Christ’s disciples: “The community of believers was of one heart and mind, and no one claimed that any of his possessions was his own, but they had everything in common” (Act 4:32). This spiritual state of being of the first Christian community can be expressed with the term *koinonia* (communion) which conveys unity, harmony and common life. To be Church is to abide in the communion of the Holy Spirit, the grace of our Lord Jesus, and the love of God the Father. Thus, the unity of the church is an icon of the unity of Persons of the Holy Trinity. This unity can be seen on different levels: on the level of the Universal and Particular Church, the eparchy, and the individual parish. It may happen that through our weakness and sinfulness we do not reflect this unity. Ever aware of this, we all must cherish and foster unity, preserving full communion with the successor of the apostle Peter, the Holy Father, with the hierarchy of our Church, with the local bishops and pastors who act in their name.

The parish is a community of communities. In a parish there will be various prayer groups, brotherhoods, and youth organizations. All of these are called to strengthen unity and love among the members of the parish community. By supporting one another through prayer, by sharing God’s gifts and working together in a Christ-like spirit of service, we will be able to bring to life our synodal program: “Holiness of a united people of God.” We cannot be indifferent to the fact that the descendants of the Baptism under St. Volodymyr today are divided and estranged from one another. At the Last Supper, Christ prayed to His Heavenly Father for His disciples, “that all may be one” (John 17:21). Bearing in mind these words of Christ, I sincerely ask you all today – let us pray for the unity of the Church, let us pray for the restoration of unity of all the churches of the Kyivan tradition. And above all, in the spirit of the love of Christ, let us make every effort to avoid any words or actions which could damage our brothers and sisters in Christ or offend them. Even though at times we may be subjected to mockery and pressure, let us not give in to the temptation to respond to evil with evil. May Christ’s prayer for his wrong-doers and the teaching of the Apostle of the Nations become a testament for us: “Do not be overcome by evil, but overcome evil with good” (Rom 12:21).

Missionary Spirit of the Parish Community

Jesus Christ said to His disciples: “You are the salt of the earth... you are the light of the world” (Mt. 5:13-14), and by this He calls us to reach outside our church communities to carry Christ’s teaching into the

world, to transform the world with the Spirit of Christ. A church community, renewed in the Holy Spirit, by its very life becomes a living sermon of Christ and His presence. Here it is worth mentioning one of the favorite phrases of Blessed John XXIII, that “the parish is the fountain at the center of the village, to which all come to quench their thirst.” It is our wish that our parishes become such spiritual well-springs so that people would be drawn to them, and be able to find support and strength, love and grace – in one word, salvation.

Returning to the Lord’s commission with which we began this letter, we will note: Jesus Christ teaches us that we are to be ready to bear witness to Him not only with our life, but also in word. Frequently it is the case today that Christians are ashamed to acknowledge their faith, hiding it by their silence and passivity, instead of defending the Church of Christ and standing in the defense of the rights and dignity of the human person. Our pastoral initiatives, catechesis, Divine services, the reading of God’s word, etc. should make us strong and unwavering in our faith, as well as always ready “to make a defense to anyone who asks you for a reason for the hope that is in you” (1Pt 3:15).

With particular recognition and thanks, I would like to mention today those priests and religious, who, guided by a missionary spirit, provide spiritual care to our faithful outside of the territory of our homeland – in particular, to our emigrants. I also acknowledge those who preach the word of God in prisons, in the military, and to all who have yet to know and encounter Christ in their lives. Our Church as a whole must support them and pray that they may be strengthened by the Holy Spirit in this most important ministry.

Dearly beloved in Christ! In listening or reading these words, many of you may ask: who will implement these important and much needed initiatives? Who will ensure that our parishes are truly vibrant? The bishop, perhaps? Maybe our pastor together with other members of the clergy? Perhaps this is partially the work of catechists or consecrated religious if their monastery is located on the territory of the parish? The answer to this question is simple: each and every one of us is responsible for the renewal of our parish communities. Christ’s commandments apply to all faithful Christians without exception. Together, we all form the One, Holy, Catholic, and Apostolic Church. That is why all of us need to be “living stones” as we build our parish community, through which the Church is present where we live.

Therefore, I encourage all of you: open the doors of your hearts and your homes to Christ, allow His Holy Spirit to transform you, purify and strengthen you in God’s love! And I invite all – laity, religious, and clergy – to the renewal of our church life on our native lands and abroad. Let us move forward, strengthened in God’s grace, and trusting in His Holy Providence, which guides our Church through the ages!

I entrust all of you, dearly beloved in Christ, to the motherly protection of the Most Holy Theotokos. May our heavenly Mother lead us to her Son! May the holy protectors of the Ukrainian lands, in particular, the blessed martyrs of the last century, intercede for us. Through their suffering, often with the greatest sacrifice of their very lives, our persecuted Church, which found itself in the catacombs for decades, was truly vibrant and life-giving. By their example and their intercession may they be a sign of hope for us and a promise of the Lord’s blessing in our ministry.

The blessing of the Lord be upon you!

+ СВЯТОСЛАВ

*Given in Kyiv, December 2, 2011 AD
at the Patriarchal Sobor of the Resurrection of our Lord*

**ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА
ДО ДУХОВЕНСТВА, МОНАШЕСТВА І УСІХ ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
«ЖИВА ПАРАФІЯ – МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ З ЖИВИМ ХРИСТОМ»**

Дорогі у Христі!

Вступ

Господь наш Ісус Христос перед вознесінням на небо звернувся до своїх учнів із закликом: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав. Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Мт. 28, 18–20). Цей заклик Христа звіщати Добру Новину стосується не лише перших Христових учнів – апостолів, він зобов'язує Церкву в усі часи, аж до кінця віків. Українська Греко-Католицька Церква, здійснюючи це доручення Божественного Спасителя, п'ять років тому вустами єпископів Священного Синоду окреслила мету свого служіння як «Святість об'єднаного Божого люду». Святість – це Божий дар, покликання кожного християнина. «Це ж саме воля Бога: освячення ваше», – нагадує св. Павло в Посланні до солунян (1 Сол. 4, 2).

Місцем, де найчастіше зароджується, зростає і дозріває святість християнина, є парафія. Тому Синод Єпископів УГКЦ 2011 року, бажаючи духовного відновлення всієї нашої Церкви, звернув особливу увагу на парафію – основну частку Божого люду, яка під проводом єпископа як свого отця і вчителя віри, змагає до святості. Програма, що її затвердив Священний Синод, називається «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом». Завданням цієї душпастирської програми є допомогти всім вірним нашої Церкви навчитися «жити на вподобу Богові» (1 Сол. 4, 1), щоб таким чином зростати у святості і в єдності в Ісусі Христі.

Над основними складовими елементами живої парафії хотів би я застановитися в цьому Пастирському посланні.

Боже Слово

«Слово Христове нехай у вас перебуває щедро: навчайтесь у всякій мудрості й напоумляйте одні одних», – настановляє нас св. Павло в Посланні до колосян (Кол. 3, 16). Через Боже Слово ми пізнаємо Христа, зустрічаємося з Ним і входимо у живі відносини з Ним. «Незнання Святого Письма – це незнання Христа», – казав св. Єронім. Ми хочемо в наших парафіях наслідувати перших християн, щоб Слово Боже стало основою нашого церковного, парафіяльного, родинного, суспільного і особистого буття. Наполегливо заохочую душпастирів до належної підготовки проповіді на основі проголошеного Божого Слова, так щоб це Слово ставало «живим і діяльним» в житті ваших парафіян, здатним кормити їх, давати їм відповіді на актуальні проблеми сьогодення та надихати їх на служіння.

Боже Слово має принести видимі плоди у нашому щоденному житті, бо лише ті, хто це Слово зберігає, тобто виконує, назвуться блаженними у Господа (пор. Лк. 11, 28). У наших парафіях не повинно бути жодної родини, яка б не мала Біблії. Всіх вірних закликаю до щоденного читання Святого Письма, найкраще – через участь у біблійних гуртках при парафії та через молитовне читання вдома. Ще одною незамінною книжкою для нашого духовного зростання має стати нещодавно проголошений Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха» як підручник віри для всіх вірних нашої Церкви – дітей, молоді й дорослих. Митрополит Андрей (Шептицький) називав Катехизм фундаментом християнського життя.

При цій нагоді прагну підкреслити, що кожен віруючий має обов'язок щоразу глибше пізнавати правди святої віри протягом усього свого життя, а духовенство не має права уникати обов'язку навчати віри своїх вірних не лише проповіддю, але й катехитичним служінням. Коли

Йдеться про катехизацію, то в нашому розумінні – це постійний процес входження в таїнство Церкви, який стосується не лише дітей, які готуються до прийняття Святих Таїнств. Постійна і безперервна у віковому сенсі катехизація дітей, молоді, дорослих і старших – необхідна умова живої парафії. Наостанок підкреслюю, що так само як і Святе Письмо, Катехизм нашої Церкви має бути настільною книгою кожного члена наших спільнот, оскільки він є дуже цінною допомогою для правильного розуміння і читання Божого Слова.

Святі Таїнства і молитва

Боже Слово є основою християнського життя, а його джерелом і водночас вершиною – Пресвята Євхаристія. Зібрана на Божественній Літургії парафіяльна громада єднається зі своїм невидимим Головою – Христом, і з усіма святими й ангелами, творячи в такий спосіб таїнственне єднання неба й землі, дочасності й вічності. Служба Божа, яку законно поставлений священник служить у єдності та від імені свого єпископа, є також часом будівництва Церкви – Тіла Христового, Головою якого є сам Господь. Немає ціннішого моменту в нашому земному житті, як Служба Божа. Тому свята неділя, день Господній, має бути в пошані кожного християнина, а участь у Святій Літургії повинна вважатися не обов'язком, що його мусимо виконати з наказу Церкви, натомість прийняттям дару від самого нашого Господа, який прагне зустрітися з нами, щоб наповнити нас своєю благодаттю і любов'ю. «Не можемо жити без неділі!» – заявляли християни перших століть і радше йшли на мученицьку смерть, ніж погоджувалися під тиском поган працювати в неділю. Це гасло мусимо зробити своїм і ми, християни XXI століття, та наполегливо оберігати святість і недоторканність дня Господнього.

Члени живої парафії беруть живу участь у Святих Таїнствах, регулярно, по змозі навіть щодня, збираються на Богослужіння, щоб прославити Небесного Отця, щоби часто сповідатися і приймати Святе Причастя. У живій парафії прицерковні організації поєднують свою діяльність з молитвою, черпаючи з неї силу і натхнення. Не менш важливою є також наша приватна молитва – особиста і родинна, яка слугує продовженням церковної літургійної молитви. Наші парафії, а в них наші сім'ї мають знову стати школою молитви для всіх вірних.

Служіння ближньому

Ще одним важливим елементом, який виражає внутрішню природу Церкви та виявляє, наскільки живою є та чи інша парафія, – це дияконія, або служіння любові чи «харитативна діяльність». Це служіння ближньому впливає з нашого закорінення в Христі. Діяльна любов ближнього є покликанням і завданням кожного без винятку християнина. Лише віра, чинна любов'ю, провадить до спасіння (пор. Гал. 5, 6). Натомість віра без діл – мертва (пор. Як. 2, 26). «Усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших, ви мені зробили» (Мт. 25, 40), – каже Господь Ісус.

Погляньмо навколо себе: скільки у світі є нещастя і убогості, самотності і смутку, болю і страждання! Всі ці прикрі явища нашого земного життя – це для нас запрошення до чинної любові, яка є виявом живої віри. Господь хоче відкрити наші очі на нужду світу, щоб ми навчилися по-справжньому любити і виявляли нашим ближнім Божу любов – увагою до них, сердечним співчуттям, підтримкою, словом потіхи і розради, а головне, ділами милосердя. Лише тоді зможемо вважатися живими християнами, а наші парафії стануть місцем, де піклуються про сироту, заступаються за вдову, допомагають убогому і розділяють страждання із хворими. Так об'являтимемо світові материнське обличчя Церкви та станемо живим знаком присутності Бога серед людей, згідно зі словами св. Августина: «Якщо бачиш любов, бачиш Пресвяту Трійцю».

Провід

Парафія – це спільнота вірних, які під проводом єпископа з душпастирями здійснюють своє покликання до єднання з Богом-Отцем через Господа Ісуса Христа у Святому Дусі. Господь Ісус безнастанно діє в наших спільнотах через Святого Духа, посилаючи Його дари на розбудову і

зростання свого Тіла. Святий Павло навчає про це так: «І він [Христос] сам настановив одних апостолами, інших – пророками, ще інших – евангелистами і пастирями, і вчителями, для вдосконалення святих на діло служби, на будовання Христового тіла, аж поки ми всі не дійдемо до єдності в вірі й до повного спізнання Божого Сина, до звершености мужа, до міри повного зросту повноти Христа» (Еф. 4, 11–13). Церковний провід парафіяльної спільноти звершується під проводом єпископа як голови і отця. А кожна парафія має бути організованою спільнотою, в якій під опікою свого пароха та у співпраці з ним кожен служить іншому тим даром, що його дістав від Господа.

Отже, церковний провід не є виконанням певного адміністративного уряду, а передусім – служінням Богові та ближньому. На практиці це означає, що в живій парафії має бути діяльною парафіяльна і душпастирська рада. Окрім цього, в парафії слід мати добре сформованих і зрілих співпрацівників священника, які допомагатимуть йому провадити катехитичні школи, церковні братства, благодійні заклади, молодіжні організації і молитовні групи. Одним із найважливіших обов'язків проводу парафіяльної спільноти є розпізнавання Божої волі та пошуки найкращих способів втілення її в життя.

Плекання і служіння єдності

Діяння святих апостолів показують глибоку єдність, яка існувала між членами першої спільноти Христових учнів: «Громада вірних мала одне серце й одну душу, і ні один не називав своїм щось з того, що кому належало, але все в них було спільне» (4, 32). Цей духовний стан першої християнської спільноти можна виразити словом «сопричастя/койнонія», що вказує на єдність, згоду та співжиття. Бути Церквою – це перебувати в сопричасті Святого Духа, в благодаті Господа Ісуса і в любові Бога-Отця. Єдність Церкви є, такими чином, іконою єдності осіб Пресвятої Трійці. Ця єдність проявляється на різних рівнях: на рівні Вселенської і помісної Церкви, єпархії та окремої парафії. Трапляється, що через нашу неміч і гріховність ми не віддзеркалюємо цієї єдності. Будучи свідомими цього, всі ми маємо цінувати і плекати її, зберігаючи повне сопричастя з наступником апостола Петра – Святішим Отцем, з ієрархією нашої Церкви, з місцевими єпископами та душпастирями, які діють від їхнього імені.

Парафія є спільнотою спільнот. У ній існують різні молитовні групи, братства та молодіжні організації. Всі вони покликані укріплювати єдність і любов між членами парафіяльної спільноти. Підтримуючи одні одних молитвою, обмінюючись Божими дарами та співпрацюючи в дусі Христового служіння, зможемо втілювати у життя синодальну програму «Святість об'єднаного люду Божого».

Ми не можемо бути байдужими до того, що діти Володимирового Хрещення нині поділені й відчужені між собою. Христос на Тайній вечері молився до Отця Небесного за своїх учнів, «щоб усі були одно» (Ів. 17, 21). У світлі цих Христових слів нині бажаю щиро попросити вас усіх: молимося за єдність Церкви, молимося за поєднання усіх Церков київської традиції, а насамперед, у дусі Христової любові намагаймося уникати будь-яких висловів чи дій, які могли б завдати шкоди нашим братам і сестрам у Христі чи образити їх. Хоч часом ми самі стаємо об'єктами наруги і утисків, не піддаваймося спокусі відповідати злом на зло. Для нас нехай стане заповітом молитва Христа за своїх кривдників і повчання апостола народів: «Не дозволяй, щоб зло тебе перемогло, але перемагай зло добром» (Рим. 12, 21).

Місійний дух парафіяльної спільноти

Ісус Христос сказав до своїх учнів: «Ви – сіль землі... Ви – світло світу» (Мт. 5, 13–14), – і тим самим закликав нас виходити за межі нашої церковної спільноти, щоб нести у світ Христову науку, щоб переіменувати світ Христовим Духом. Відновлена Святим Духом церковна спільнота самим своїм буттям стає живою проповіддю Христа, присутнього у ній. Тут доречно згадати один із улюблених висловів блаженного Папи Івана ХХІІІ, що «парафія – це "криниця посеред села", до якої усі приходять, щоб втамувати спрагу». Бажаємо, щоб наші парафії ставали такими духовними

криницями, щоб до них горнулися люди та знаходили покріплення і силу, любов і благодать, одне слово – спасіння.

Повертаючись до Господнього заклику, яким ми починали це Послання, зауважимо: Ісус Христос навчає нас, що маємо бути готовими свідчити про Нього не лише своїм життям, а й словом. Сьогодні нерідко трапляється, що християни соромляться визнати свою віру, приховують її мовчанкою і пасивністю там, де треба відважно боронити Христову Церкву та стати на захист прав і гідності людини. Наші душпастирські ініціативи, катехизація, Богослужіння, читання Слова Божого тощо мають зробити нас стійкими й непохитними у вірі, а також завжди готовими «дати відповідь кожному, хто у нас вимагає справоздання про нашу надію» (пор. 1 Пет. 3, 15).

З особливим визнанням і подякою хотів би згадати сьогодні тих священиків та богопосвячених осіб, які, керуючись місійним духом, несуть духовну опіку нашим вірним поза межами матірньої землі, зокрема емігрантам, як рівно ж тих, хто звіщає Боже Слово в'язням, військовослужбовцям та усім, котрі ще не пізнали і не зустріли Христа. Вся Церква повинна підтримувати їх та молитися за силу Духа для них у цьому важливому служінні.

Дорогі у Христі! Слухаючи чи читаючи ці рядки, не один з вас, можливо, подумав: хто ж має здійснювати ці такі важливі й потрібні завдання? Хто повинен подбати про те, щоб наші парафії були справді живими? Може, єпископ? Може, наш парох разом з іншими душпастирями? Може, ще трохи катехити чи богопосвячені особи, якщо їхній монастир знаходиться на території парафії? Відповідь на ці запитання проста: за оживлення парафії несе відповідальність кожен із нас. Заповіді Христові стосуються всіх без винятку вірних. Всі ми творимо Єдину, Святу, Соборну і Апостольську Церкву. Тому всі маємо бути «живими каменями» у будівлі нашої парафії, яка є втіленням цієї Церкви в нашій місцевості.

Тому закликаю вас усіх: відчиніть двері своїх душ і домівок Христові, дозвольте Його Святому Духові вас перемінити, очистити і скріпити Божою любов'ю! Запрошую усіх – мирян, богопосвячених осіб і духовенство – до оновлення нашого церковного буття на рідних землях і на поселеннях. Скріплені Божою благодаттю та довірою до Його Святого Провидіння, яке впродовж віків провадить нашу Церкву, берімося до праці!

Поручаю всіх вас, дорогі у Христі, материнському заступництву Пресвятої Богородиці. Вона, наша Небесна Ненька, нехай провадить нас до свого Божественного Сина! Нехай моляться за нас святі покровителі української землі, а особливо – блаженні новомученики минулого століття. Вони ціною важких страждань, а часто найвищою жертвою власного життя, робили нашу катакомбну Церкву справді живою і життєдайною. Їхній приклад і їхнє заступництво нехай будуть для нас знаком надії та запорукою Господнього благословення у нашій праці.

Благословення Господнє на Вас!

+ СВЯТОСЛАВ

*Дано у Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
2 грудня 2011 року Божого*